

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2016r.

Sąd Rejonowy w O. Wydział I Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Artur Kowalski

Protokolant: st. sek. sądowy Małgorzata Mierzejewska

po rozpoznaniu w dniu 05 grudnia 2016r. w O.

na rozprawie sprawy

z wniosku **M. G. (1) i A. G.**

z udziałem **D. G.**

o dział spadku, podział majątku wspólnego i zniesienie współwłasności

postanawia:

1. ustalić, że przedmiotem działu spadku po M. G. (2), córce A. i J., zmarłej 02 kwietnia 2013r. w O. oraz Z. G., synu S. i J., zmarłym w dniu 29 września 2013r. w O. oraz podziału ich majątku wspólnego i zniesienia współwłasności jest:

a/ położona w miejscowości Ż., gm. O. nieruchomość stanowiąca zabudowaną działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...) o pow. 0,45 ha, dla której Sąd Rejonowy w O. VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...) o wartości 111.486 zł (sto jedenaście tysięcy czterysta osiemdziesiąt sześć złotych 00/100),

b/ udział wynoszący 1/3 (jedną trzecią) części nieruchomości położonej w miejscowości Ż., gm. O. stanowiącej działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...) o pow. 0,0478 ha, dla której Sąd Rejonowy w O. VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...) o wartości 193 zł (sto dziewięćdziesiąt trzy złote 00/100),

c/ umeblowanie znajdujące się w budynku posadowionym na działce położonej w Ż. o numerze ewidencyjnym (...) w postaci: pierwszy pokój – regały, stolik, dwa fotele, telewizor, kanapa skórzana; drugi pokój – regał, stół z 6 krzesłami, wersalka; trzeci pokój – szafa, regał, wersalka; czwarty pokój – regał, stolik, kanapa; wyposażenie kuchni – regał kuchenny, zamrażarka, lodówka, kuchnia gazowa, stół, 6 krzesel – całe umeblowanie o wartości użytkowej, tj. o zł,

d/ kwota 13.765,02 zł (trzydzieści tysięcy siedemset sześćdziesiąt pięć złotych 02/100) wypłacona uczestniczce D. G. z polisy (...) w dniu 12 czerwca 2013r.,

e/ środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych prowadzonych przez (...) Bank S.A. w W. dla M. G. (2):

- kwota 38,48 zł (trzydzieści osiem złotych 48/100) na koncie nr (...),

- kwota 492,48 zł (czteryście dziewięćdziesiąt dwa złote 48/100) na koncie nr (...),

- kwota 3.493,71 euro (trzy tysiące czterysta dziewięćdziesiąt trzy euro, siedemdziesiąt jeden eurocentów) na koncie nr (...),

- kwota 6.249,88 euro (sześć tysięcy dwieście czterdzieści dziewięć euro, osiemdziesiąt osiem eurocentów) na koncie nr (...),

2. zaliczyć na schedę spadkową należną:

a/ M. G. (1) darowiznę odpowiadającą wartości działki położonej w Ż. o numerze ewidencyjnym (...) i udziału w działce o numerze ewidencyjnym (...), tj. 20.000 zł (dwadzieścia tysięcy złotych) oraz darowiznę odpowiadającą wartości pustaków zgromadzonych na należącej do niej działce, tj. 20.000 zł,

b/ D. G. darowiznę odpowiadającą wartości działki położonej w Ż. o numerze ewidencyjnym (...) i udziału w działce o numerze ewidencyjnym (...), tj. 20.000 zł (dwadzieścia tysięcy złotych) oraz darowiznę środków pieniężnych odpowiadającą aktualnej wartości połowy spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w budynku przy ulicy (...) w O., tj. 60.000 zł (sześćdziesiąt tysięcy złotych),

3. oddalić wnioski uczestniczki D. G. i wnioskodawczyń o zaliczenie na schedy spadkowe w pozostałym zakresie,

4. dokonać działu spadku po M. G. (2) i Z. G. oraz podziału ich majątku wspólnego i zniesienia wspólności w ten sposób, że:

a/ zabudowaną nieruchomość opisaną szczegółowo w pkt 1a, udział w nieruchomości opisanej szczegółowo w pkt 1b oraz umeblowanie budynku opisane szczegółowo w pkt 1c przyznać na wyłączną własność wnioskodawczyni A. G.,

b/ kwotę 13.765,02 zł (trzynaście tysięcy siedemset sześćdziesiąt pięć złotych 02/100) wypłaconą uczestniczce D. G. z polisy (...) w dniu 12 czerwca 2013r. przyznać na wyłączną własność uczestniczki D. G.,

c/ środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych prowadzonych przez (...) Bank S.A. w W. dla spadkodawczyni M. G. (2), córki A. i J., zmarłej 02 kwietnia 2013r. w O. o numerach opisanych szczegółowo w pkt 1 e wraz z odsetkami narosłymi na datę wypłaty przez bank przyznać na wyłączną własność wnioskodawczyń M. G. (1) i A. G. po jednej drugiej (jednej drugiej) części na rzecz każdej z nich,

5. zasądzić tytułem spłaty od wnioskodawczyni A. G. na rzecz uczestniczki D. G. kwotę 2.808,57 zł (dwa tysiące osiemset osiem złotych 57/100) płatne w terminie jednego miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowy płatności,

6. nakazać, aby uczestniczka D. G.:

a/ opróżniła nieruchomość opisaną w pkt 1 a oraz w pkt 1 b postanowienia wraz z rzeczami i prawami ją reprezentującymi oraz wydała nieruchomość wnioskodawczyni A. G. - w terminie jednego miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia,

b/ wydała wnioskodawczyni A. G. rzeczy ruchome, które przyznane zostały na wyłączną własność tej wnioskodawczyni wymienione w pkt 1 c postanowienia - w terminie jednego miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia,

7. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – kasa Sądu Rejonowego w O. z tytułu zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo ze środków budżetowych:

a/ od wnioskodawczyni M. G. (1) kwotę 300,31 zł (trzysta złotych 31/100),

b/ od wnioskodawczyni A. G. kwotę 300,31 zł (trzysta złotych 31/100),

c/ od uczestniczki D. G. kwotę 300,30 zł (trzysta złotych 30/100),

8. stwierdzić, że w pozostałym zakresie każda ze stron ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie,

9. oddalić wnioski pełnomocników stron o zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego.

Sygn. akt INs 718/14

UZASADNIENIE

W dniu 18 sierpnia 2014r. M. G. (1) i A. G. wystąpiły z wnioskiem o dział spadku po M. G. (2), córce A. i J., zmarłej o 2 kwietnia 2013r. w O. oraz Z. G., synu S. i J., zmarłym w dniu 29 września 2013r. w O..

Wskazały, że w skład spadku po w/w wchodzi położona w miejscowości Ż., gm. O. nieruchomość stanowiąca zabudowaną działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...) o pow. 0,45 ha, dla której Sąd Rejonowy w O. VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...), udział wynoszący 1/3 (jedną trzecią) części w nieruchomości położonej w miejscowości Ż., gm. O. stanowiącej działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...) o pow. 0,0478 ha, dla której Sąd Rejonowy w O. VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...) a także środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych M. G. (2) w (...) Bank S.A. (...) Bank S.A., których wysokość była im na chwilę złożenia wniosku nieznana.

Wnioskodawczynie postulowały, aby wchodzące w skład spadku nieruchomości Sąd przyznał na wyłączną własność A. G. i zasądził spłatę na rzecz uczestniczki D. G. w wysokości odpowiadającej wartości jej udziału w spadku.

W odpowiedzi na wniosek uczestniczka D. G. przyłączyła się do niego co do zasady, wnosząc natomiast o dokonanie działu spadku poprzez przyznanie na jej rzecz nieruchomości. Wskazała również, że środki zgromadzone na kontach bankowych powinny być podzielone na trzy równe części pomiędzy każdą ze spadkobierczyń.

W piśmie z dnia 24 sierpnia 2015r. (k. 72) pełnomocnik wnioskodawczyń rozszerzył żądanie wniosku również o dokonanie podziału majątku wspólnego byłych małżonków M. i Z. G.. Wskazał dodatkowo, że w skład majątku podlegającego działowi i podziałowi wchodzi również umeblowanie znajdujące się w budynku posadowionym na działce położonej w Ż. o numerze ewidencyjnym (...) w postaci: pierwszy pokój – regały, stolik, dwa fotele, telewizor, kanapa skórzana; drugi pokój – regał, stół z 6 krzesłami, wersalka; trzeci pokój – szafa, regał, wersalka; czwarty pokój – regał, stół, kanapa; wyposażenie kuchni – regał kuchenny, zamrażarka, lodówka, kuchnia gazowa, stół, 6 krzesel.

Na dalszym etapie postępowania pełnomocnicy stron zgodnie wnioskowali o wzajemne zaliczenie na poczet sched spadkowych darowizn otrzymanych przez M. G. (1) i D. G., odpowiadających wartości działek położonych w Ż., odpowiednio o numerze (...), każdej w kwocie po 20.000 zł.

Wnioskodawczynie M. G. (1) twierdziła, że zaliczeniu na poczet schedy spadkowej należnej uczestniczce D. G. winna podlegać również darowizna środków pieniężnych odpowiadająca aktualnej wartości własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w budynku przy ulicy (...) w O.. Argumentowała, że uczestniczka środki pieniężne na zakup lokalu nabytego na podstawie umowy sprzedaży sporządzonej w formie aktu notarialnego z dnia 10 lipca 2002r. Rep. A nr (...) otrzymała w całości od ich matki M. G. (2).

W jej ocenie w skład majątku podlegającemu podziałowi winna wchodzić również kwota 13.765,02 zł wypłacona uczestniczce z polisy, w okresie kiedy pełniła funkcję kuratora dla Z. G..

Uczestniczka D. G. wskazywała natomiast konsekwentnie, że sytuacja materialna wnioskodawczynie M. G. (1) nie pozwalała jej na zakup mieszkania jak i samochodu marki F. (...) bez finansowego udziału rodziców. Jej zdaniem w skład majątku spadkowego wchodzi również kwota 27.560,66 zł wypłacona M. G. (1) z polisy M. G. (2).

W zakresie środków zgromadzonych na kontach bankowych oraz kwoty 13.765,02 zł wypłaconej uczestniczce z polisy, pełnomocnik wnioskodawczyń ostatecznie wniósł, aby uzależnić ich rozliczenie od tego, w jakim zakresie Sąd zaliczy D. G. i M. G. (1) darowizny podlegające doliczeniu do spadku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W skład spadku po M. G. (2), córce A. i J., zmarłej 02 kwietnia 2013r. w O. oraz Z. G., synu S. i J., zmarłym w dniu 29 września 2013r. w O. oraz podziału ich majątku wspólnego wchodzi położona w miejscowości Ż., gm. O. nieruchomość stanowiąca zabudowaną działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...) o pow. 0,45 ha, dla której Sąd Rejonowy w O. VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...), udział wynoszący 1/3 części w nieruchomości położonej w miejscowości Ż., gm. O. stanowiącej działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...) o pow. 0,0478 ha, dla której Sąd Rejonowy w O. VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...) oraz umeblowanie znajdujące się w budynku posadowionym na działce położonej w Ż. o numerze ewidencyjnym (...) w postaci: pierwszy pokój – regały, stolik, dwa fotele, telewizor, kanapa skórzana; drugi pokój – regał, stół z 6 krzesłami, wersalka; trzeci pokój – szafa, regał, wersalka; czwarty pokój – regał, stół, kanapa; wyposażenie kuchni – regał kuchenny, zamrażarka, lodówka, kuchnia gazowa, stół, 6 krzesel.

Wartość rynkowa zabudowanej nieruchomości gruntowej oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) położonej w Ż. wynosi kwotę 111.486 zł, zaś wartość rynkowa udziału wynoszącego 1/3 części w niezabudowanej nieruchomości rolnej oznaczonej numerem 28/3 położonej również w tej miejscowości kwotę 193 zł.

Rzeczy ruchome stanowiące umeblowanie budynku mieszkalnego posadowionego na działce położonej w Ż. o numerze ewidencyjnym (...) posiadają jedynie wartość użytkową.

(...) Bank S.A. w W. prowadził dla M. G. (2) rachunki bankowe, na których znajdowały się następujące kwoty:

- kwota 38,48 zł (trzydzieści osiem złotych 48/100) na koncie nr (...),
- kwota 492,48 zł (czteryście dziewięćdziesiąt dwa złote 48/100) na koncie nr (...),
- kwota 3.493,71 euro (trzy tysiące czterysta dziewięćdziesiąt trzy euro, siedemdziesiąt jeden eurocentów) na koncie nr (...),
- kwota 6.249,88 euro (sześć tysięcy dwieście czterdzieści dziewięć euro, osiemdziesiąt osiem eurocentów) na koncie nr (...).

M. G. (2) dnia 07 maja 2010r. zawarła z (...) S.A. Oddział w (...) (...) Bank (...) S.A. (...) nr certyfikatu (...), w której nie wskazała osoby uprawnionej do otrzymania świadczenia. W późniejszym okresie dokonała modyfikacji wskazując M. G. (1) jako osobę uprawnioną do otrzymania całości świadczenia z tytułu jej śmierci z Umowy Grupowego (...) Bank (...) S.A. (...) nr certyfikatu (...).

Dyspozycja wpłynęła do ubezpieczyciela w dniu 16 kwietnia 2013r. wskazując M. G. (1) jako uprawnioną do otrzymania 100 % świadczenia. W konsekwencji decyzjami (...)A. (...) z dnia 10 czerwca 2013r. na wskazany przez wnioskodawczynię M. G. (1) numer rachunku bankowego przekazano świadczenie z polisy (...) w wysokości 27.560,66 zł.

M. G. (2) nie wskazała osób uprawnionych do otrzymania środków z polisy nr (...). Postanowieniem z dnia 19 kwietnia 2013r. Sąd Rejonowy w O. III Wydział Rodzinny i Nieletnich ustanowił dla Z. G. kuratora w osobie D. G., upoważniając ją do podejmowania decyzji w zwykłych sprawach związanych z jego majątkiem i osobą. W oparciu o przedstawiony ubezpieczycielowi odpis postanowienia, w dniu 12 czerwca 2013r. dokonał on wypłaty na rzecz D. G. kwoty 13.765,02 zł z polisy nr (...).

Na podstawie umowy sprzedaży sporządzonej w formie aktu notarialnego z dnia 10 lipca 2002r. Rep. A nr (...) D. G. nabyła za kwotę 35.000 zł

własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w budynku przy ulicy (...) w O.. Połowę środków na zakup mieszkania uczestniczka otrzymała od matki M. G. (2).

Sytuacja materialna D. G. w okresie poprzedzającym zakup mieszkania była ciężka. Była osobą rozwiedzioną i niepracującą, posiadającą na utrzymaniu troje chorych dzieci. M. G. (2) w czasie bezpośredniej rozmowy z A. M. powiedziała, że zakupiła mieszkania dla córki D.. W czasie jedynych ze świąt M. G. (2) mówiła, że kupiła mieszkanie córce D..

Na podstawie aktu notarialnego z dnia 24 sierpnia 2007r. Rep. A nr (...) Z. i M. małż. G. darowali swoim córkom M. G. (1) i D. G. działki położone w Ż., odpowiednio o numerze (...) oraz udziały po 1/3 części w niezabudowanej działce o numerze (...).

M. G. (2) zakupiła z własnych środków pustaki, które zostały złożone na działce będącej własnością M. G. (1). Aktualna wartość materiału budowlanego to kwota 20.000 zł.

Samochód osobowy F. (...) został zakupiony przez wnioskodawczynię M. G. (1) na podstawie umowy kredytu nr (...) zawartej w dniu 18 września 2009r. ze Spółką (...) z siedzibą prawą w T..

W umowie o przejęciu długu z dnia 19 września 2009r. jej strony, tj. M. G. (1) oraz obywatel W. S. G. ustaliły, że ten ostatni przejmie zadłużenie wnioskodawczyni wobec Spółki (...) wynikające z umowy o finansowanie nr (...), zobowiązując się spłacić 36 rat ustalonych ze Spółką, w zamian za co dłużnik zobowiązał się oddawać do dyspozycji przejmującego dług samochód osobowy, którego dotyczy umowa finansowania, za każdym razem gdy wystąpi taka potrzeba z jego strony bądź strony jego brata.

W umowie prywatnej z dnia 17 czerwca 2013r. strony jak wyżej ustaliły, że przejmujący dług spłacił wszystkie 36 rat dotyczących finansowania udzielonego na podstawie umowy nr (...) przez Spółkę (...), zaś dłużnik główny spłacił do dnia 18 września 2012r. wszystkie zobowiązania zaciągnięte na podstawie prywatnej umowy z dnia 19 września 2009r. dotyczącej przejęcia długu, w związku z czym nie ma żadnych roszczeń odnośnie posiadania samochodu, którego dotyczy finansowanie.

W dniu 10 lipca 2007r. pomiędzy S. G. a M. G. (1) została zawarta umowa, na podstawie której pożyczkodawca przekazał w dniu zawarcia umowy do dyspozycji M. G. (1) kwotę 30.000 Euro a ta zobowiązała się zwrócić przekazaną kwotę w 120 ratach po 250 Euro każda. Jednocześnie w art. 5 umowy przewidziano, że pożyczkobiorcy na kupno nieruchomości a przeznaczenie jej na inne cel, rodzi podstawę do rozwiązania umowy z prawem do odszkodowania po stronie pożyczkodawcy.

Koszty pobytu Z. G. w Zakładzie (...) w O. były pokrywane z dochodu przypadającego na jednego członka rodziny i zasiłku pielęgnacyjnego pacjenta w wysokości 421,47 zł (po 70 % wartości z dochodu i zasiłku pielęgnacyjnego), w okresie od kwietnia 2013r. do maja 2013r. z zasiłku pielęgnacyjnego pacjenta w wysokości 107,10 zł (70 % wartości zasiłku pielęgnacyjnego), w okresie od czerwca 2013r. do września 2013r. z renty rodzinnej i zasiłku pielęgnacyjnego pacjenta miesięcznie w wysokości 743,47 zł (po 70 % wartości z renty rodzinnej i zasiłku pielęgnacyjnego).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o:

(zeznania wnioskodawczyni M. G. (1) w charakterze strony – nagranie z rozprawy z dnia 19 kwietnia 2016r. od 00:34:26 do 01:09:55 – k. 287, nagranie z rozprawy z dnia 04 września 2015r. od 00:17:15 do 01:00:35 – k. 85-86, zeznania wnioskodawczyni A. G. w charakterze strony - nagranie z rozprawy z dnia 19 kwietnia 2016r. od 01:28:29 do 01:57:43 – k. 287, nagranie z rozprawy z dnia 04 września 2015r. od 01:00:35 do 01:11:40 – k. 86-87, zeznania wnioskodawczyni M. G. (1) w charakterze strony w zakresie w jakim nie były one sprzeczne z zeznaniami wnioskodawczyń i pozostałym materiałem dowodowych – nagranie z rozprawy z dnia 19 kwietnia 2016r. od 01:57:43 do 02:09:09 – k. 287-287v, nagranie z rozprawy z dnia 04 września 2015r. od 01:11:40 do 01:48:33 – k. 87-88, zeznania w charakterze świadków: J. B. - nagranie z rozprawy z dnia 13 października 2015r. od 00:13:11 do 00:19:14 – k. 177, A. M. - nagranie z rozprawy z dnia 13 października 2015r. od 00:20:19 do 00:45:43 – k. 178-179, J. M. -

nagranie z rozprawy z dnia 13 października 2015r. od 00:46:39 do 00:58:34 – k. 179-180, K. Ś. - nagranie z rozprawy z dnia 13 października 2015r. od 00:59:24 do 01:02:49 – k. 180,

dokumentów w postaci: odpisów postanowień w sprawie SR w O. sygn. INs 390/13 – k. 9 oraz INs 860/13 – k. 10, odpisów z księgi wieczystej – k. 12-18, opinii biegłego rzeczoznawcy J. T. datowanej na 05 lipca 2015r. – k. 47-65, wypisu z aktu notarialnego z dnia 24 sierpnia 2007r. Rep. A Nr (...) – k. 75-76, wypisu z rejestru gruntów – k. 77, 79, wrysu z mapy – k. 78,80, dokumentacji nadesłanej przez (...)A.e (...) – k. 96, wypisu z aktu notarialnego z dnia 20 czerwca 2008r. Rep. A Nr 5462 – k. 103-104, tłumaczenia dokumentów z języka włoskiego – k. 105-118, dowodu wpłaty – k. 119, zezwolenia – k. 120, faktury – k. 121-122, pisma z OSM w O. z dnia 21 września 2015r. – k. 123, poświadczony za zgodność z oryginałem kopii wypisu z aktu notarialnego z dnia 10 lipca 2002r. Rep. A nr (...) – k. 124-125, wyciągów uchwał – k. 126-127, historii rachunków – k. 130–158, pisma z dnia 28 września 2015r. – k. 160-161, pisma z K. Policji w O. z dnia 02 października 2015r. – k. 163, pisma z (...) Szpitala (...). J. P. – z dnia 02 października 2015r. – k. 165, pisma Naczelnika Urzędu Skarbowego w O. z dnia 08 października 2015r. – k. 173, pisma (...)A.e (...) z 12 czerwca 2013r. – k. 175, pisma Naczelnika Urzędu Skarbowego w O. – k. 183, pisma z (...)A.e z 23 października 2015r. – k. 185-187, oświadczenia – k. 188, faktur i rachunków – k. 193, certyfikatu i deklaracji – k. 194-198, kopii zobowiązania – k. 202, wezwania do zapłaty – k. 208-210, tłumaczenia z języka włoskiego – k. 213–220, dokumentów w języku włoskim – k. 221-226, wezwania – k. 230, potwierdzenia przelewu – k. 231, korespondencji nadesłanej przez (...) k. 242-250, pisma z A. Bank – k. 252, odpisów postanowień SR w O. z dnia 19 kwietnia 2013r. i 30 marca 2012r. – k. 256, 257, zaświadczenia i faktury – k. 273-274, pisma z (...)A.e – k. 276, decyzji podatkowej – k. 281- 284, zaświadczenia wystawionego przez M. Bank – k. 285, historii rachunków – k. 291-302, pisma z (...)A.e – k. 331-332, zaświadczenia z M. Bank – k. 336, korespondencję z (...)A.e – k. 337-338, dokumenty w języku włoskim – k. 339-344, korespondencji z (...)A.e – k. 347-359, pism z A. Bank – k. 376, 378).

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 924 k.c. otwarcie spadku następuje z chwilą śmierci spadkodawcy i z tą właśnie chwilą spadkobierca nabywa spadek (art. 925 k.c.).

Stosownie do art. 684 k.p.c. skład i wartość spadku ulegającego podziałowi ustala sąd, zaś skład spadku określa się na chwilę otwarcia spadku. W uchwale z dnia 27 września 1974r. w sprawie III CZP 58/74 Sąd Najwyższy wyraził stanowisko, iż w dziale spadku na podstawie art. 1035 i nast. k.c. stan spadku ustala się według otwarcia spadku, jego zaś wartość – według cen z chwili dokonania działu.

Strony niniejszego postępowania były zgodne co do tego, że w skład spadku po M. G. (2), córce A. i J., zmarłej 02 kwietnia 2013r. w O. oraz Z. G., synu S. i J., zmarłym w dniu 29 września 2013r. w O. oraz ich majątku wspólnego wchodzi: położona w miejscowości Ż., gm. O. nieruchomości stanowiąca zabudowaną działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...) o pow. 0,45 ha, dla której Sąd Rejonowy w O. VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...), udział wynoszący 1/3 części nieruchomości położonej w miejscowości Ż., gm. O. stanowiącej działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...) o pow. 0,0478 ha, dla której Sąd Rejonowy w O. VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...) oraz umeblowanie znajdujące się w budynku posadowionym na działce położonej w Ż. o numerze ewidencyjnym (...) w postaci: pierwszy pokój – regały, stolik, dwa fotele, telewizor, kanapa skórzana; drugi pokój – regał, stół z 6 krzesłami, wersalka; trzeci pokój – szafa, regał, wersalka; czwarty pokój – regał, stół, kanapa; wyposażenie kuchni – regał kuchenny, zamrażarka, lodówka, kuchnia gazowa, stół, 6 krzesel.

Działając na zlecenie Sądu biegły rzeczoznawca wycenił wartość rynkową zabudowanej nieruchomości gruntowej oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) położonej w Ż. na kwotę 111.486 zł, zaś wartość rynkową udziału wynoszącego 1/3 części w niezabudowanej nieruchomości rolnej oznaczonej numerem 28/3 położonej również w tej miejscowości na kwotę 193 zł.

W stosunku do opinii uczestniczka D. G. wniosła zastrzeżenia (pismo datowane na 18 sierpnia 2015r. – k. 71), które jednakże należało ocenić jako dowolne i nie wpływające w jakimkolwiek zakresie na końcowe wnioski zawarte w opinii.

Bez znaczenia pozostaje, że instalacje w budynku mieszkalnym mogłyby zostać naprawione w przyszłości, jeżeli uczestniczka nie kwestionuje samego faktu, że aktualnie nie są one sprawne. Okoliczności towarzyszące zniszczeniu instalacji są pomiędzy stronami sporne, a strony nie przedstawiły dowodów celem wykazania kto, o ile w ogóle, odpowiada za niesprawne instalacje. Najprawdopodobniej taki stan instalacji wynika z wieku budynku oraz braku należytej konserwacji i zabezpieczenia przed mrozem. Argumentacja uczestniczki, że część nieruchomości określona przez biegłego jako nieużytek, powinna być uznana jako cechująca się szczególnymi walorami rekreacyjnymi i krajobrazowymi jest w istocie jedynie gołosłowną polemiką z ustaleniami biegłego. Jak wynika z pisma uczestniczka zgłasza również wątpliwości co do ustaleń biegłego poczynionych w oparciu o analizę transakcji nieruchomościami podobnymi do nieruchomości spadkowych, jednakże nie uzasadnia w ogóle swojego stanowiska.

W ocenie Sądu opinia J. T. stanowiła pełnowartościową podstawę do czynienia ustaleń faktycznych w sprawie. Opinia była szczegółowa, rzetelna, charakteryzując się wysokim poziomem merytorycznym. Logicznie odnosiła się do przyjętej przez biegłego metodologii, zawierała wnioski korespondujące z tezą dowodową. W sposób przekonujący biegły uzasadnił swój tok rozumowania. Biegły w opinii dokonał szczegółowego opisu nieruchomości, przedstawił zestawienie cen transakcyjnych nieruchomości o podobnych parametrach, omówił wpływ istotnych czynników na wartość nieruchomości. Przyjęte w wycenie nieruchomości podejście i metoda jest zgodna z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 września 2004r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzenia operatu szacunkowego (Dz.U. z 2004r. Nr 207, poz. 2109 ze zm.).

Dążąc do uniknięcia dodatkowych kosztów, pełnomocnik wnioskodawczyń na rozprawie w dniu 05 grudnia 2016r. uznał ostatecznie, że wszystkie rzeczy ruchome stanowiące umeblowanie budynku mieszkalnego posadowionego na działce położonej w Ż. o numerze ewidencyjnym (...) mają jedynie wartość użytkową.

Uczestniczka D. G. wносиła o ustalenie, że w skład spadku i majątku wspólnego wchodzi kwota 27.560,66 zł wypłacona wnioskodawczyni M. G. (1) z polisy prowadzonej dla M. G. (2), zaś na takiej samej zasadzie M. G. (1) wносиła o ustalenie, że do masy podziałowej należy wypłacona uczestniczce D. G. kwota 13.765,02 zł.

Bezspornie decyzjami (...) Agricole (...) z dnia 10 czerwca 2013r. na wskazany przez wnioskodawczynię M. G. (1) numer rachunku bankowego przekazano świadczenie z polisy (...) w wysokości 27.560,66 zł. Jak wynika z informacji udzielonej przez ubezpieczyciela (pismo z dnia 23 maja 2016r. – k. 338, z dnia 13 lipca 2016r. - k. 347) M. G. (2) dnia 07 maja 2010r. zawarła z (...) S.A. Oddział w (...) (...) Bank (...) S.A. (...) nr certyfikatu (...), w której nie wskazała osoby uprawnionej. W późniejszym okresie dokonała jednakże modyfikacji, wskazując M. G. (1) jako osobę uprawnioną do otrzymania całości świadczenia z tytułu jej śmierci z Umowy Grupowego (...) Bank (...) S.A. (...) nr certyfikatu (...). Dyspozycja wpłynęła do ubezpieczyciela w dniu 16 kwietnia 2013r. wskazując M. G. (1) jako uprawnioną do otrzymania 100 % świadczenia (k. 348).

Zgodnie z art. 831 § 3 k.c. suma ubezpieczenia przypadająca uprawnionemu nie należy do spadku po ubezpieczonym. Suma ubezpieczenia przypada osobie uprawnionej bez względu na prawa spadkobierców do spadku po osobie ubezpieczonej. Ponadto stosownie do art. 922 § 2 k.c., nie należą do spadku prawa i obowiązki zmarłego ściśle związane z jego osobą, jak również prawa, które z chwilą jego śmierci przechodzą na oznaczone osoby niezależnie od tego, czy są one spadkobiercami.

Zgodnie z § 12 ust. 1 Grupowego (...) na życie i dożycie klientów (...) Banku S.A. (...) (k. 353-359) ubezpieczony w deklaracji zgody może wskazać uprawnionego lub uprawionych do otrzymania świadczenia ubezpieczeniowego na wypadek zgonu ubezpieczonego. Dopiero jeżeli ubezpieczony nie wskazał uprawnionego albo gdy uprawiony w dniu zgonu ubezpieczonego nie żył lub utracił prawo do świadczenia, uprawionymi do świadczenia są członkowie rodziny zmarłego według wskazanej kolejności (ust. 6 tego paragrafu).

Wobec określenia przez spadkodawczynię osoby uprawnionej do otrzymania całości świadczenia, kwota 27.560,66 zł wypłacona w dniu 12 czerwca 2013r. M. G. (1) nie stanowiła składnika wchodzącego w skład masy spadkowej.

Inaczej sytuacja kształtuje się w przypadku wypłaconej w dniu 12 czerwca 2013r. D. G. kwoty 13.765,02 zł z polisy nr (...). Ubezpieczyciel wypłacając uczestnicze świadczenie oparł się o przedstawione mu postanowienie Sądu Rejonowego w O. III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich z dnia 19 kwietnia 2013r. z którego wynikało, że Sąd ustanowił kuratora w osobie D. G., upoważniając ją do podejmowania decyzji w zwykłych sprawach związanych z majątkiem i osobą Z. G.. Wypłata środków nie nastąpiła zatem na rzecz D. G. w oparciu o dyspozycję ubezpieczonego, ale w oparciu o postanowienie sądu. M. G. (2) nie wskazała osób uprawnionych do otrzymania środków z polisy nr (...). Stosownie zatem do § 12 ust. 6 Grupowego (...) na życie i dożycie klientów (...) Banku S.A. (...) uprawnionymi do świadczenia są członkowie rodziny zmarłego, przy czym w pierwszej kolejności małżonek, a dopiero w przypadku jego braku, w częściach równych dzieci. Z tych też względów środki zgromadzone na polisie z chwilą otwarcia spadku po M. G. (2) odziedziczył jej mąż Z. G., które następnie z chwilą otwarcia spadku po nim nabyły jego córki w częściach równych. Należy zauważyć, że zgodnie z § 12 ust. 2 Grupowego (...), ubezpieczony ma prawo w każdym czasie trwania okresu ubezpieczenia zmienić lub odwołać wskazanie o którym mowa w ust. 1, poprzez złożenie wniosku o zmianę lub odwołanie uprawnionego na formularzu ubezpieczyciela. M. G. (2) nie skorzystała z takiej możliwości w zakresie polisy (...). Wypłacenie środków z polisy D. G. na podstawie postanowienie sądu nie zmienia faktu, że środki pieniężne z tego tytułu weszły do masy spadkowej po zmarłym. Warto również zwrócić uwagę, że stosownie do § 12 ust. 8 Grupowego (...) osoba składająca wniosek o wypłatę świadczenia, obowiązana jest dołączyć prawomocne postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku lub postanowienie sądu dotyczące działki spadku lub umowy o dział spadku w zakresie dotyczącym świadczenia należnego na podstawie umowy. Zapis powyższy rozstrzyga jakiego rodzaju orzeczenia sądowe mogą być podstawą do wypłaty świadczeń, w przypadku gdy ubezpieczony nie wskazał osoby uprawnionej. Postanowienie sądu rodzinnego o ustanowienie kuratora w oparciu o art. 44 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego z pewnością nie należy do kategorii orzeczeń uprawiających do wypłaty. W dacie otwarcia spadku po Z. G. środki wypłacone D. G. z polisy znajdowały się w dalszym ciągu na jej prywatnym koncie, co potwierdza treść jej zeznań na rozprawie w dniu 19 kwietnia 2016r. (nagranie od 02:01:16.615 transkrypcja – k. 326v).

Sam sposób rozdysponowania pieniędzy wypłaconych z polisy, nie ma znaczenia dla ustalenia, czy środki te wchodziły w skład majątku spadkowego. W przypadku bowiem wydatkowania środków z polisy – tak jak twierdzi uczestniczka - na potrzeby ojca, uczestnicze przysługiwały w ramach niniejszego postępowania działowego roszczenia o zasądzenie odpowiednich kwot od pozostałych spadkobierców z tytułu spłaconych długów spadkowych. Zarządzeniem z dnia 02 sierpnia 2016r. pełnomocnicy stron zostali zobowiązani do wskazania na piśmie wszelkich roszczeń, z którymi występują w niniejszym postępowaniu (ze wskazaniem dochodzonej kwoty, tytułu z jakiego jest dochodzona, jeżeli dochodzą odsetek, wskazania daty, od których mają być zasądzone) w terminie 14 dni – pod rygorem uznania, że roszczenia takie nie zostały zgłoszone w niniejszym postępowaniu. W wykonaniu zobowiązania pełnomocnik uczestniczki złożył pismo datowane na 05 września 2016r. (k. 362), w którym nie sformułował jakichkolwiek roszczeń z tytułu spłaconych długów spadkowych, takich jak koszty leczenia, opieki, pogrzebu, wystawienia nagrobka. Tymczasem samo złożenie do akt dokumentów wskazujących na poniesienie kosztów związanych z pogrzebem (k. 193, 196, 197) a nawet wniosek o dopuszczenie z nich dowodów, nie jest tożsamy z wystąpieniem z roszczeniem zwrotnym z tego tytułu. Roszczenia takiego rodzaju mają bowiem charakter zbliżony do procesowych i muszą być w odpowiedniej formie wyartykułowane tak, aby przeciwnikowi umożliwić ustosunkowanie się do nich i ewentualne podjęcie obrony przed negatywnymi skutkami. Należy zwrócić uwagę, że konieczność sprecyzowania roszczeń zwrotnych wynika też z faktu, że spadkobierca pomimo spłacenia niektórych z długów spadkowych może to uczynić dobrowolnie dążąc do uszanowania bliskich zmarłych i nie żądać zwrotu z tego tytułu.

Niezależnie od powyższego, wnioskodawczynie zakwestionowały, aby wypłacona uczestnicze kwota 13.765,02 zł została faktycznie przeznaczona na koszty pobytu Z. G. w Zakładzie (...) w O.. Okoliczności te znalazły potwierdzenie w treści pisma nadesłanego przez (...) Szpital (...) P. w O. z dnia 02 października 2015r. (k. 165), z którego wynika że w okresie od marca 2012r. do marca 2013r. koszty pobytu Z. G. w Zakładzie (...) były pokrywane z dochodu przypadającego na jednego członka rodziny i zasiłku pielęgnacyjnego pacjenta w wysokości 421,47 zł (po 70 % wartości z dochodu i zasiłku pielęgnacyjnego), w okresie od kwietnia 2013r. do maja 2013r. z zasiłku pielęgnacyjnego pacjenta w wysokości 107,10 zł (70 % wartości zasiłku pielęgnacyjnego), w okresie od czerwca 2013r. do września 2013r. z renty rodzinnej i zasiłku pielęgnacyjnego pacjenta miesięcznie w wysokości 743,47 zł (po 70 % wartości z renty rodzinnej i

zasiłku pielęgnacyjnego). Twierdzenia uczestniczki, że wypłaconą jej kwotę wydatkowała na bieżąco na koszty pobytu ojca w ZOL są gołosłowne, zwłaszcza że środki te uczestniczka posiada nadal na swoim koncie.

Poza sporem pozostawało natomiast ostatecznie, że do majątku spadkowego (podziałowego) należą również środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych prowadzonych przez (...) Bank S.A. w W. dla M. G. (2), w kwotach wskazanych w piśmie A. Bank z dnia 21 października 2016r. (k. 378), tj:

- kwota 38,48 zł (trzydzieści osiem złotych 48/100) na koncie nr (...),

- kwota 492,48 zł (czteryście dziewięćdziesiąt dwa złote 48/100) na koncie nr (...),

- kwota 3.493,71 euro (trzy tysiące czterysta dziewięćdziesiąt trzy euro, siedemdziesiąt jeden eurocentów) na koncie nr (...),

- kwota 6.249,88 euro (sześć tysięcy dwieście czterdzieści dziewięć euro, osiemdziesiąt osiem eurocentów) na koncie nr (...).

Powyższe prowadziło do ustalenia, że w przedmiocie działu spadku po M. G. (2), córce A. i J., zmarłej 02 kwietnia 2013r. w O. oraz Z. G., synu S. i J., zmarłym w dniu 29 września 2013r. w O. oraz podziału ich majątku wspólnego i zniesienia współwłasności są składniki majątkowe wymienione w pkt 1 a, b, c, d, e postanowienia.

Zarówno wnioskodawczyni M. G. (1) jak i uczestniczka D. G. wystąpiły również z żądaniami wzajemnego zaliczenia darowizn otrzymanych od spadkodawców za ich życia.

Zgodnie z art. 1039 § 1 k.c. jeżeli w razie dziedziczenia ustawowego dział spadku następuje między zstępnymi albo między zstępnymi i małżonkiem, spadkobiercy ci są wzajemnie zobowiązani do zaliczenia na schedę spadkową otrzymanych od spadkodawcy darowizn oraz zapisów windykacyjnych, chyba że z oświadczenia spadkodawcy lub z okoliczności wynika, że darowizna lub zapis windykacyjny zostały dokonane ze zwolnieniem od obowiązku zaliczenia. Spadkodawca może włożyć obowiązek zaliczenia darowizny lub zapisu windykacyjnego na schedę spadkową także na spadkobiercę ustawowego niewymienionego w paragrafie poprzedzającym (§ 2). Nie podlegają zaliczeniu na schedę spadkową drobne darowizny zwyczajowo w danych stosunkach przyjęte (§ 3).

Pełnomocnicy stron zgodnie wnioskowali o wzajemne zaliczenie na poczet sched spadkowych, darowizn otrzymanych przez M. G. (1) i D. G., odpowiadających wartości działek położonych w Ż., odpowiednio o numerze (...), stosownie do treści aktu notarialnego z dnia 24 sierpnia 2007r. Rep. A nr (...) (k. 75-76). Według ich zgodnych oświadczeń wartość darowizn to kwoty po 20.000 zł. Takie też wartości zostały przyjęte przy zaliczaniu tych darowizn na schedy spadkowe.

W zakresie pozostałych darowizn mających podlegać zaliczeniu strony przedstawiały natomiast rozbieżne stanowiska.

Wnioskodawczyni M. G. (1) twierdziła, że zaliczeniu na poczet schedy spadkowej należnej uczestniczce D. G. winna podlegać również darowizna środków pieniężnych odpowiadająca aktualnej wartości własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w budynku przy ulicy (...) w O.. Argumentowała, że uczestniczka środki pieniężne na zakup lokalu nabytego na podstawie umowy sprzedaży sporządzonej w formie aktu notarialnego z dnia 10 lipca 2002r. Rep. A nr (...) (k. 124-125) otrzymała w całości od ich matki M. G. (2).

Okoliczność te znalazły potwierdzenie w zeznaniach świadków przesłuchanych na wniosek pełnomocnika wnioskodawczyń.

J. B. wskazywał, że jego żona opowiadała mu, że w czasie rozmów z M. G. (2), ta ostatnia mówiła o mieszkaniu zakupionym dla D. G.. Z kolei A. M. twierdziła, że M. G. (2) w czasie bezpośredniej rozmowy powiedziała, że kupiła mieszkanie dla córki D.. J. M. wskazywał, że pieniądze na mieszkanie były środkami jego siostry M. G. (2). K. Ś. słyszał przy stole w czasie świąt, jak M. G. (2) mówiła, że kupiła mieszkanie córce D.. Córki D. i M. miały również otrzymać

od matki działki. Świadkowie opisywali również sytuację materialną D. G., która w ich ocenie zawsze była ciężka jako osoby rozwiedzionej, niepracującej, posiadającej na utrzymaniu troje chorych dzieci.

Również sama uczestniczka w trakcie informacyjnego wysłuchania (nagranie z rozprawy z dnia 04 września 2015r. od 01:11:40 - k. 88) przyznała, że rodzice uczestniczyli finansowo w zakupie mieszkania przy ulicy (...), wskazując że: „może połowę darowali mi rodzice”. Druga połowa miała pochodzić „z zarobków z pracy we W. w 1999 i 2000r. i książeczki mieszkaniowej w (...)”. Wprawdzie w trakcie przesłuchania w charakterze strony (nagranie z rozprawy z dnia 19 kwietnia 2016r. od 01:29:14 – transkrypcja na k. 318v) wskazała, że prostuje wyjaśnienia w tym zakresie, tłumacząc się stresem, jednakże zdaniem Sądu, to pierwotnie przytoczone okoliczności należy uznać za miarodajne. Wątpliwe jako pozbawione logiki są zeznania uczestniczki, w których twierdzi że wypowiadające się, iż rodzice dołożyli się jej do mieszkania, miała na myśli pomoc przy dzieciach. To wcześniejsze wyjaśnienia należy uznać za wiarygodne jako spontaniczne i składane w okresie, kiedy uczestniczka nie zdawała sobie jeszcze sprawy, że takie oświadczenie może mieć znaczenie przy ustaleniu zakresu darowizny podlegającej zaliczeniu na schedę spadkową.

Zdaniem Sądu sytuacja życiowa i materialna, w której znajdowała się uczestniczka w okresie przed nabyciem mieszkania przy ulicy (...), nie pozwalała jej na jego zakup mieszkania bez zaangażowania środków pochodzących od rodziców. Uczestniczka nie posiadała stałego zatrudnienia, na jej utrzymaniu pozostawało troje chorych dzieci, na które jedynie sporadycznie otrzymywała alimenty. Jednocześnie nie była w stanie udokumentować, że w okresie nabycia mieszkania posiadała jakiegokolwiek oszczędności na koncie bankowym, czy też faktycznie dysponowała książeczką mieszkaniową podlegającą likwidacji. Jednocześnie środki uzyskane z pracy we W. w latach 1999-2000, z uwagi na sytuację materialną uczestniczki służyły raczej do zaspokajania elementarnych potrzeb i nie pozwalały poczynić oszczędności, zwłaszcza że w okresie pracy w Polsce uczestniczka zarabiała najniższą krajową.

Z zagadnieniem zaliczania darowizn na poczet sched spadkowych wiąże się kwestia rozkładu ciężaru dowodowego między spadkobiercami. Na spadkobiercy, który domaga się zaliczenia darowizny uczynionej przez spadkodawcę na rzecz innego spadkobiercy, spoczywa ciężar udowodnienia faktu tej darowizny. Natomiast na spadkobiercy, który otrzymał przedmiot darowizny, ale twierdzi, że bez obowiązku jej zaliczenia na schedę spadkową, będzie spoczywał ciężar udowodnienia wyrażanej w tym względzie woli spadkodawcy (Andrzej Stempniak, Postępowanie w sprawach o dział spadku, Warszawa 2012r., Wydawnictwo C.H. Beck, str. 302). W niniejszym postępowaniu uczestniczka D. G. takiego rodzaju okoliczności nie wykazała.

Wprawdzie świadkowie twierdzili, że z relacji M. G. (2) wynikało, że sfinansowała córce w całości zakup mieszkania, jednakże zeznania te, pomimo braku podstaw do odmowy wiarygodności, należało ocenić z właściwą rezerwą i ostrożnością. Zwłaszcza, że ustalenia w zakresie wysokości dokonanej darowizny środków na zakup mieszkania miały wymierny wpływ na sytuację majątkową uczestniczki i mogły w konsekwencji prowadzić do jej pominięcia jako spadkobiercy przy dziale spadku w oparciu o art. 1040 k.c. Dlatego też usprawiedliwione było przyjęcie, że darowizna środków na zakup lokalu stanowiła połowę jego ceny nabycia, co zostało wprost przyznane przez uczestniczkę w trakcie jej wyjaśnień a jednocześnie w pełni korespondowało z okolicznościami wskazywanymi przez świadków w czasie ich przesłuchania.

Jednocześnie Sąd uznał za niewiarygodne zeznania przesłuchanych w charakterze świadków M. G. (3), P. G. i T. C. (1). Zdaniem Sądu, aktualne twierdzenia tych świadków, że pieniądze na zakup mieszkania przy ulicy (...) pochodziły w przeważającej mierze z pożyczki w kwocie 25.000 zł udzielonej przez T. C. (1) są gołosłowne i zostały stworzone jedynie na potrzeby niniejszego postępowania. Uczestniczka nie przedstawiła jakiegokolwiek dowodu, wskazującego chociażby w sposób pośredni, na zawarcie umowy, a pisemne oświadczenie T. C. (1) datowane jest na 27 października 2015r. (k. 188) a zatem sporządzone zostało w toku niniejszej sprawy. Wątpliwym jest również, aby T. C. (2) wraz z małżonką pożyczył D. G. kwotę stanowiącą ponad 70 % ceny zakupu mieszkania, mając świadomość że jest osobą bezrobotną, nie posiadającą stałego źródła dochodu, a zatem nie rokującą na zwrot udzielonej pożyczki. Brak racjonalnego uzasadnienia dla tak ryzykownych działań, skoro w okresie rzekomo udzielonej pożyczki T. C. (3) był żonaty i sam przyznał, że bliższą relację z uczestniczką nawiązał dopiero po śmierci żony, nie wcześniej niż w 2006r. (zeznania – k. 238). Na (...) nie mogą pozostawać bez wpływu jego zeznania, w których z przekonaniem

twierdził, że sytuacja materialna uczestniczki po rozwodzie „była znakomita”, pomimo że mieszkała u matki a ojciec dzieci nie płacił alimentów, o czym mówiła mu uczestniczka (zeznania na k. 239). Zeznania takiej treści pozostają w rażącej sprzeczności z zeznaniami świadków, którzy odmiennie opisywali sytuację materialną i życiową uczestniczki. Uczestniczka ani świadek nie wyjaśniają również, z jakich względów pożyczka miałaby zostać udzielona przez małżonków C., jeżeli w tamtym okresie uczestniczka funkcjonowała przede wszystkim dzięki wsparciu finansowym swoich rodziców. Ponadto jak wykazała wnioskodawczyni M. G. (1), T. C. (1) w 2007r. sam zwracał się do niej o pomoc finansową a udzielonej mu wówczas pożyczki (potwierdzenie otwarcia rachunku – k. 203), nie zwrócił do dnia dzisiejszego.

Uczestniczka starała się również wykazać, że sytuacja materialna wnioskodawczyni M. G. (1) nie pozwalała jej na zakup mieszkania jak i samochodu marki F. (...) bez udziału rodziców, jednakże zabiegi te okazały się nieskuteczne.

W odpowiedzi na twierdzenia uczestniczki, wnioskodawczyni przedstawiła dokument w postaci umowy prywatnej z dnia 19 września 2009r. zawartej pomiędzy wnioskodawczynią a obywatelem W. S. G. (w języku włoskim – k. 221-226, z tłumaczeniem na język polski - k. 213-220), z której wynika że samochód osobowy F. (...) został zakupiony przez wnioskodawczynię na podstawie umowy kredytu nr (...) zawartej w dniu 18 września 2009r. ze Spółką (...) z siedzibą prawą w T..

W umowie o przejęciu długu z dnia 19 września 2009r. jej strony, tj. M. G. (1) oraz S. G. ustaliły, że ten ostatni przejmie zadłużenie wnioskodawczyni wobec Spółki (...) wynikające z umowy o finansowanie nr (...), zobowiązując się spłacić 36 rat ustalonych ze Spółką, w zamian za co dłużnik zobowiązał się oddawać do dyspozycji przejmującego dług samochód osobowy, którego dotyczy umowa finansowania, za każdym razem gdy wystąpi taka potrzeba z jego strony bądź strony jego brata. Jednocześnie w umowie prywatnej z dnia 17 czerwca 2013r. strony ustaliły, że przejmujący dług spłacił wszystkie 36 rat dotyczących finansowania udzielonego na podstawie umowy nr (...) przez Spółkę (...), zaś dłużnik główny spłacił do dnia 18 września 2012r. wszystkie zobowiązania zaciągnięte na podstawie prywatnej umowy z dnia 19 września 2009r. dotyczącej przejęcia długu, w związku z czym nie ma żadnych roszczeń odnośnie posiadania samochodu, którego dotyczy finansowanie.

Z przedstawionych dokumentów wynika jednoznacznie, że wnioskodawczyni uzyskała kredyt na zakup pojazdu na podstawie umowy zawartej ze Spółką (...), następnie S. G., w oparciu o umowę z dnia 19 września 2009r., przejął dług na zasadach opisanych szczegółowo w tym dokumencie a wszelkie roszczenie z tytułu finansowania jak i przejęcia długu zostały zaspokojone wzajemnie pomiędzy wnioskodawczynią a przejmujących dług do dnia 18 września 2012r. Bezzasadne są w tych okolicznościach twierdzenia uczestniczki, że zakup pojazdu został sfinansowany ze środków darowanych wnioskodawczyni przez rodziców. Gdyby tak faktycznie było, nie zachodziłaby konieczność zaciągania kredytu na zakup pojazdu w oparciu o umowę zawartą w dniu 18 września 2009r. ze Spółką (...) a następnie zawierania kolejnej umowy o przejęcie długu.

Wnioskodawczyni przedstawiła również niezakwestionowane przez uczestniczkę tłumaczenie z języka włoskiego umowy pożyczki zawartej pomiędzy S. G. a wnioskodawczynią w dniu 10 lipca 2007r., na podstawie której pożyczkodawca przekazał w dniu zawarcia umowy do dyspozycji wnioskodawczyni kwotę 30.000 Euro a ta ostatnia zobowiązała się zwrócić przekazana kwotę w 120 ratach po 250 Euro każda. Jednocześnie w art. 5 umowy przewidziano, że pożyczona kwota ma pozwolić pożyczkobiorcy na kupno nieruchomości a przeznaczenie jej na inne cel, rodzi podstawę do rozwiązania umowy z prawem do odszkodowania po stronie pożyczkodawcy. Wnioskodawczyni przedłożyła również tłumaczenia deklaracji o uzyskiwanym za pracę we W. dochodzie za lata 2004-2008 (k. 111-115).

Przedstawione przez wnioskodawczynię dokumenty uwiarygodniają zeznania świadków, którzy również wskazują że sytuacja materialna M. G. (1) była dobra, od dłuższego okresu posiadała stałe zatrudnienie we W. i nie korzystała z pomocy rodziców w takim zakresie jak D. G..

W ocenie Sądu, brak podstaw do twierdzeń, że rodzice stron mieli finansowy udział w zakupie mieszkania i samochodu osobowego przez wnioskodawczynię. Składając dokumenty opisane powyżej, wnioskodawczyni wykazała, że mieszkanie jak i samochód zostały zakupione za środki pochodzące z pożyczek. Ich uzyskanie przez

wnioskodawczynią było możliwe tylko i wyłącznie przy życzliwej postawie jej włoskiego pracodawcy S. G.. Wątpliwym jest, aby wnioskodawczyni zaciągała dość znaczące zobowiązania, w sytuacji gdyby źródłem finansowania tych zakupów była faktycznie pomoc rodziców. Jak wynika z pisma Naczelnika Urzędu Skarbowego w O. z dnia 08 października 2015r. (k. 173), w stosunku do M. G. (1) było prowadzone postępowanie wyjaśniające w 2011r. na okoliczność udokumentowania źródeł finansowania zakupionego w 2008r. lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ulicy (...). Jednocześnie brak informacji, aby postępowanie skutkowało jakimikolwiek sankcjami wobec wnioskodawczyni a zatem, że nie była ona w stanie wykazać takich źródeł finansowania.

Pomimo powyższych wniosków, Sąd zaliczył na schedę spadkową należną wnioskodawczyni M. G. (1) również darowiznę odpowiadającą wartości pustaków składowanych na działce wnioskodawczyni, tj. 20.000 zł. Związane to było z faktem, że pełnomocnik uczestniczki – wobec zakwestionowania przez wnioskodawczynię, że pustaki zostały zakupione ze środków M. G. (2) – wystąpił w piśmie z dnia 27 października 2015r. (k. 189) o zobowiązanie wnioskodawczyni do złożenia dowodu zakupu pustaków. Pomimo doręczenia pisma pełnomocnikowi wnioskodawczyń, do chwili zamknięcia rozprawy nie ustosunkował się on do podnoszonej kwestii, nie przedstawił żądanego dowodu zakupu. Wnioskodawczyni M. G. (1) w ramach wyjaśnień (k. 86, potwierdzonych w czasie przesłuchania w charakterze strony) wskazywała, że potwierdzeniem zakupu pustaków dysponuje uczestniczka, jednakże twierdzenia takiego rodzaju nie zostały udowodnione.

Mając zatem na uwadze, że wnioskodawczyni nie była w stanie wykazać, że zakup pustaków został dokonany z jej środków, wobec niezakwestionowania wartości materiału budowlanego przez pełnomocnika wnioskodawczyń, Sąd uwzględnił wniosek o zaliczenia na schedę spadkową w tym zakresie.

Wartość przedmiotu darowizny oblicza się według stanu z chwili jej dokonania, a według cen z chwili działu spadku (art. 1042 § 2 k.c.). Jeżeli chodzi o aspekt cenowy, to wartość przedmiotu darowizny oblicza się według cen z chwili działu spadku (art. 1042 § 2 k.c.). Za chwilę dokonania działu spadku należy przyjąć chwilę orzekania, co w praktyce będzie równoznaczne z zamknięciem rozprawy (por. uzasadnienie uchwały SN z 06 grudnia 1982r. w sprawie III CZP 51/82).

Pełnomocnicy stron na rozprawie w dniu 19 kwietnia 2016r. (k. 286v, nagranie od 00:25:12) wskazali zgodnie, że w przypadku uznania, że środki pochodzące na zakup mieszkań pochodziły z darowizn podlegających zaliczeniu na schedę spadkową, właściwe będzie przyjęcie aktualnych wartości według przelicznika 2.500 zł za 1 m².

Ustalenie wartości przedmiotu darowizny może nastąpić bądź na podstawie zgodnego szacunku spadkobierców, bądź na podstawie opinii biegłego. Należy przyjąć, że zgodne określenie przez spadkobierców wartości przedmiotu darowizny jest wiążące dla sądu. Rozwiązanie to przyjęte jest w wypadku ustalenia wartości spadku ulegającego podziałowi. Konieczność dopuszczenia dowodu z opinii biegłego lub kilku biegłych zaistnieje wtedy, gdy między spadkobiercami zachodzi spór co do określenia przedmiotu wartości darowizny lub też nie będzie można ustalić zgodnego stanowiska spadkobierców w tym zakresie (A. S., Postępowanie ... , str. 305).

Stosownie do art. 1042 § 1 k.c. zaliczenie na schedę spadkową przeprowadza się w ten sposób, że wartość darowizny lub zapisów windykacyjnych podlegających zaliczeniu dolicza się do spadku lub do części spadku, która ulega podziałowi między spadkobierców obowiązanych wzajemnie do zaliczenia, po czym oblicza się schedę spadkową każdego z tych spadkobierców, a następnie każdemu z nich zalicza się na poczet jego schedy wartość darowizny lub zapisu windykacyjnego podlegającej zaliczeniu.

Zaliczenie darowizny na schedę spadkową musi być poprzedzone wieloma czynnościami o charakterze ustaleń i o charakterze rachunkowym. Najpierw należy ustalić, czy spadkodawca uczynił darowiznę na rzecz spadkobiercy, a w razie pozytywnego przesądzenia tej kwestii – czy ta darowizna podlega zaliczeniu na schedę spadkową. Następnie sąd zobowiązany będzie ustalić wartość przedmiotu tej darowizny. Na operację rachunkową zaliczenia darowizny na schedę spadkową składają się następujące czynności:

1/ najpierw do wartości przedmiotu darowizny polegającej zaliczeniu dolicza się wartość spadku lub części spadku, która ulega podziałowi pomiędzy spadkobierców obowiązanych i uprawnionych do zaliczenia;

2/ potem oblicza się wartość schedy spadkowej każdego ze spadkobierców;

3/ na końcu zalicza się każdemu ze spadkobierców obowiązanych do zaliczenia, na poczet jego schedy, wartość przedmiotu darowizny podlegającej zaliczeniu.

(A. S., Postępowanie ..., str. 303-304).

Kierując się powyższym dokonano następujących ustaleń i operacji rachunkowych:

Sąd ustalił, że zaliczeniu na schedy spadkowe podlegają:

a/ poczyniona na rzecz wnioskodawczynie M. G. (1) darowizna odpowiadająca wartości działki położonej w Ż. o numerze ewidencyjnym (...) i udziału w działce o numerze ewidencyjnym (...), tj. **20.000 zł** oraz darowizna odpowiadająca wartości pustaków zgromadzonych na należącej do niej działce, tj. **20.000 zł**,

b/ poczyniona na rzecz uczestniczki D. G. darowizna odpowiadająca wartości działki położonej w Ż. o numerze ewidencyjnym (...) i udziału w działce o numerze ewidencyjnym (...), tj. **20.000 zł** oraz darowizna środków pieniężnych odpowiadająca aktualnej wartości połowy własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w budynku przy ulicy (...) w O., tj. **60.000 zł** (zgodnie z treścią aktu notarialnego z dnia 10 lipca 2002r. Rep. A Nr (...) lokal przy ulicy (...) ma pow. 48 m², co przy przyjętej przez pełnomocników wartości za 1 m² w kwocie 2.500 zł wyznacza jego wartość na kwotę 120.000 zł, połowa tej kwoty będąca wynikiem ustalenia przez Sąd, że darowizna obejmowała połowę środków pieniężnych na lokal, wynosi zatem 60.000 zł).

Z kolei wartość majątku spadkowego wynosi łącznie kwotę **169.720,77 zł**, na którą składają się:

- kwota 111.486 zł odpowiadająca wartości działki o numerze ewidencyjnym (...);

- kwota 193 zł odpowiadająca wartości udziału w działce o numerze ewidencyjnym (...),

- kwota 13.765,02 zł wypłacona uczestniczce D. G. z polisy,

- środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych prowadzonych przez (...) Bank S.A. w W. dla M. G. (2): 38,48 zł, 492,48 zł, 43.745,79 zł (ostatnia kwota jako równowartość 9.743,59 Euro według kursu NBP z daty zamknięcia rozprawy - 05 grudnia 2016r., tj. 4,4897 zł za 1 Euro).

Wartość darowizn (20.000 zł + 20.000 zł + 20.000 zł + 60.000 zł = 120.000 zł) doliczona do spadku (169.720,77 zł) stanowi łącznie kwotę **289.720,77 zł**.

Wartość schedy każdego ze spadkobierców wynosi kwotę **96.573,59 zł** (289.720,77 zł : 3).

Na poczet schedy D. G. należy zaliczyć kwotę 80.000 zł odpowiadającą wartości poczynionych na jej rzecz darowizn. Ostatecznie zatem scheda spadkowa uczestniczki wynosi kwotę **16.573,59 zł**. Przy takiej operacji rachunkowej wysokość schedy spadkowej wnioskodawczynie M. G. (1) wynosi **56.573,59 zł** (96.573,59 zł – 40.000 zł) a wysokość schedy spadkowej wnioskodawczynie A. G. **96.573,59 zł** (brak darowizn podlegających zaliczeniu).

Ostateczne ustalenie sched spadkowych nie mogło pozostawać bez wpływu na sposób dokonania działu spadku i podziału majątku wspólnego spadkodawców.

Jak już było wskazywane, uczestniczka D. G. przyznała, że na jej koncie znajduje się kwota 13.765,02 zł wypłacona jej jako kuratorowi Z. G.. Ustalenie przez Sąd, że wypłacona jej kwota wchodzi do majątku spadkowego (pkt 1 d postanowienia), skutkowałą przyznaniem jej tej kwoty w ramach działu spadku. W konsekwencji uczestniczce należna

była kwota stanowiąca różnicę pomiędzy jej schedą spadkową (16.573,59 zł) a powyższą kwotą (13.765,02 zł), tj. **2.808,57 zł.**

Mając na uwadze wysokość sched spadkowych pozostałych spadkobierczyń oraz fakt, że przyznana uczestnicze kwota 13.765,02 wyczerpała prawie w całości jej schedę, Sąd uznał, że to wnioskodawczynie są uprawnione do zdecydowania o sposobie działu spadku i podziału majątku wspólnego rodziców w zakresie pozostałych składników majątku spadkowego.

Wprawdzie wartość przyznanych wnioskodawczyni A. G. składników majątkowych (111.679 zł) przewyższa wysokość jej schedy spadkowej, jednakże wnioskodawczyni M. G. (1) wiążącym oświadczeniem zrzekła się spłaty z przysługującego jej udziału w nieruchomościach. Skutkowało to przyznaniem na rzecz wnioskodawczyni A. G. nieruchomości opisanych w pkt 1 a, b postanowienia bez zasądzania spłaty na rzecz wnioskodawczyni M. G. (1).

Dwóch z trzech spadkobierców wniosło o przyznanie nieruchomości na rzecz A. G.. Takie rozstrzygnięcie było również uzasadnione ekonomicznie, mając na uwadze że uczestniczka w przypadku przyznania nieruchomości na jej rzecz byłaby zobowiązana do spłaty na rzecz wnioskodawczyń prawie całej ich wartości. Tymczasem uczestniczka nie wykazała w jakikolwiek sposób, że byłaby w stanie obowiązkowi takiemu sprostać. Jej sytuacja materialna w ostatnich latach nie uległa większej poprawie. Ponadto pozostałe ze spadkobierczyń otrzymały przysporzenia majątkowe już za życia spadkodawców podlegające zaliczeniu na schedy spadkowe. Obie wnioskodawczynie podnosiły również, że rodzice wielokrotnie mówili, że po ich śmierci nieruchomość w Ż. powinna przypaść najmłodszej córce A.. Twierdzenia takiego rodzaju znajdują potwierdzenie w zeznaniach przesłuchanych w charakterze świadków: J. B. (k. 177), A. M. (k. 178-179), J. M. (k. 179), K. Ś. (k. 180). Zarówno wnioskodawczyni M. G. (1) jak i uczestniczka D. G. w przeciwieństwie do ich siostry A. dysponują własnymi mieszkaniami. Uczestniczka D. G. nie wie nawet, czy zamieszkałaby w Ż. (wyjaśnienia - k. 88), być może w przyszłości zamieszkałaby tam jej syn, który nie jest jednakże stroną niniejszego postępowania.

Konsekwencją tego rozstrzygnięcia było również przyznanie na rzecz A. G. rzeczy ruchomych stanowiących wyposażenie domu w Ż. (pkt 1 c). Brak podstaw, aby przesądzać o innym sposobie działu spadku i podziału majątku wspólnego co do nieruchomości i rzeczy ruchomych. Wnioskodawczyni A. G. konsekwentnie dążyła do przyznania jej nieruchomości jak i rzeczy ruchomych. Rzeczy ruchome stanowią wyposażenie budynku i znajdują się tam do tej pory. Wobec przyznania nieruchomości wnioskodawczyni winna ona zagospodarować również rzeczy ruchome, zwłaszcza że przedstawiają one jedynie wartość użytkową a na tle podziału rzeczy mogłoby dochodzić do kolejnych konfliktów.

Sąd zdecydował również w punkcie 4c postanowienia, że środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych prowadzonych przez (...) Bank S.A. w W. dla spadkodawczyni M. G. (2) o numerach opisanych szczegółowo w pkt 1 e wraz z odsetkami narosłymi na datę wypłaty przez bank, zostaną przyznane na wyłączną własność wnioskodawczyń M. G. (1) i A. G., po jednej drugiej części na rzecz każdej z nich. Brak było podstaw do przyznania uczestnicze D. G. jakiegokolwiek udziału w środkach pieniężnych na rachunkach bankowych prowadzonych przez (...) Bank S.A. mając na uwadze, wartość jej schedy spadkowej została wyczerpana przez przyznanie jej kwoty 13.765,02 zł oraz zasądzenie od wnioskodawczyni A. G. tytułem wyrównania spłaty w kwocie 2.808,57 zł (pkt 5). Natomiast wnioskodawczyni M. G. (1) dobrowolnie zrzekła się spłaty z nieruchomości a zatem zaakceptowała, że Sąd nie będzie dokonywał odpowiedniego potrącania wartości przysługującego jej udziału w nieruchomościach przy ustalaniu sposobu podziału środków znajdujących się na rachunkach bankowych. Wobec wyczerpania schedy spadkowej uczestniczki D. G. całość środków na rachunkach bankowych podlegała podziałowi pomiędzy obie pozostałe spadkobierczynie.

Jednocześnie Sąd uznał, że spłata na rzecz uczestniczki D. G. w kwocie 2.808,57 zł winna być dokonana wyłącznie przez wnioskodawczynię A. G., uznając iż wobec zrzeczenia się przez drugą z wnioskodawczyń spłaty z nieruchomości będzie to rozstrzygnięcie sprawiedliwe. Termin płatności określono na

jeden miesiąc od uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowy płatności. Biorąc pod uwagę wysokość spłaty jest to termin wystarczający na jej dokonanie.

Zgodnie z art. 624 zd. 2 k.p.c., który stosownie do art. 688 k.p.c. i art. 567 § 3 k.p.c. znajduje odpowiednie zastosowanie w sprawach o dział spadku i podział majątku wspólnego, jeżeli w wyniku podziału całość rzeczy albo jej część przypadnie współwłaścicielowi, który nie włada rzeczą albo jej częścią, sąd w postanowieniu o zniesieniu współwłasności (w tym przypadku o dziale spadku i podziale majątku wspólnego) orzeknie również co do wydania jej przez pozostałych współwłaścicieli (spadkobierców), określając stosownie do okoliczności termin wydania.

Z tego też względu w pkt 6 postanowienia Sąd nakazał uczestniczce D. G., aby opróżniła nieruchomościę opisaną w pkt 1 a oraz w pkt 1 b postanowienia wraz z rzeczami i prawami ją reprezentującymi oraz wydała nieruchomościę wnioskodawczyni A. G. a także wydała tej wnioskodawczyni rzeczy ruchome, które przyznane zostały na wyłączną własność tej ostatniej wymienione w pkt 1 c postanowienia - w terminie jednego miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia.

W ocenie Sądu jest to termin wystarczający, aby uczestniczka opóźniła nieruchomościę ze swoich rzeczy i przygotowała ją do wydania wnioskodawczyni A. G..

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł o całości na podstawie art. 1034 § 1 k.c., art. 686 k.p.c., art. 1035 k.c. w zw. z art. 210 k.c., art. 211 k.c., art. 212 § 1, 2 i 3 k.c. w zw. z art. 688 k.p.c.

W pkt 7, 8 i 9 postanowienia Sąd rozstrzygnął o kosztach postępowania opierając się o zasadę określoną w art. 520 § 1 k.p.c., zgodnie z którą każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Zgłoszenie przez zainteresowanych odmiennych wniosków, co do sposobu podziału majątku wspólnego, nie powoduje powstania sprzeczności ich interesów w rozumieniu art. 520 § 2 k.p.c. (v. postanowienie SN z dnia 3 lutego 2012r. w sprawie I CZ 133/11). O sprzeczności interesów uczestników w rozumieniu art. 520 § 2 i 3 k.p.c. nie przesądza preferowanie przez nich odmiennego sposobu zniesienia współwłasności (postanowienie SN z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie II CZ 120/11).

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005r. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) Sąd w pkt 7 nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – kasy Sądu Rejonowego w O. od wnioskodawczyń kwoty po 300,31 zł, zaś od uczestniczki kwotę 300,30 zł z tytułu zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo ze środków budżetowych. Postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2015r. (k. 67) Sąd przyznał biegłemu z tytułu wynagrodzenia za sporządzenie opinii i zwrotu kosztów dojazdu łączną kwotę 1.700,92 zł, którą do kwoty 800 zł wypłacił z uiszczonej na ten cel zaliczki, w pozostałym zakresie, tj. 900,92 zł polecił wypłacić tymczasowo ze środków budżetowych, która winna być w równych częściach zwrócona przez strony. W pozostałym zakresie każda ze stron winna pozostać przy poniesionych przez siebie w toku postępowania kosztach.

Skorzystanie z pomocy profesjonalnego pełnomocnika było prawem i wyborem stron, jednakże koszty z tym związane są kosztami które strona ponosi w związku ze swym udziałem w sprawie w rozumieniu art. 520 § 1 k.p.c.

W myśl postanowienia SN z dnia 9 grudnia 1999 r. w sprawie III CKN 497/98, uznanie przez sąd w postępowaniu nieprocesowym, że wniosek uczestnika o zasądzenie kosztów postępowania nie uzasadnia odstąpienia od reguły określonej w 520 § 1 k.p.c. powoduje oddalenie tego wniosku.

ZARZĄDZENIE

(...)

dn. 11.01.2017r.